

Геннадій Єфіменко. Про «відкриття» у темі Голодомору та що з цим робити?

historians.in.ua/index.php/en/avtorska-kolonka/2573-gennadij-efimenko-pro-vidkrittya-u-temi-golodomoru-ta-shcho-z-tsim-robiti

На днях на електронну пошту отримав сповіщення від Google Академія – на мою працю нове бібліографічне посилання. Без такої підказки, можливо, ніколи у житті і не відкрив би той текст. А так «поталанило».

Відкрив. Бачу статтю у журналі, який, як стверджується на його електронній сторінці, «індексується у провідних наукометричних базах» та в якому «представлена міжнародна редакційна колегія»¹. Тобто саме те, чого вимагає Міністерство освіти і науки (МОН) України.

Издательский дом "Интернаука" (г.Киев, Украина) - специализируется на выпуске научных журналов, монографий и научных пособий. Организует международные научные конференции.

Издательство внесено в Государственный реестр издателей, изготовителей и распространителей издательской продукции (Свидетельство: серия ДК № 6275)

Издательский дом "Интернаука" является официальным партнером (Sponsoring Member) Crossref (регистрационного агентства DOI для научного контента) в Европе, который имеет статус Sponsoring Member (выписка из реестра Sponsoring Member) и предоставляет услуги издательствам, ВУЗам, научным организациям, библиотекам по присвоению префикса в реестре Crossref и регистрации DOI ([подробнее](#)).

Журналы Издательского дома "Интернаука" включены в мировые **наукометрические базы** и распространяются по ведущим мировым библиотекам и университетам; проводят редакционную политику, согласно принципам Европейской ассоциации научных редакторов (Великобритания).

Издательством опубликованы, за годы своей работы, более 3500 статей. География наших авторов очень обширная - это и авторы из Украины и стран СНГ (Российская Федерация, Азербайджан, Казахстан, Армения, Грузия, Беларусь, Молдавия, Таджикистан, Узбекистан, Армения-для которых публикация в наших изданиях является **Международной**) и авторы из Европы (Франция, Германия, Польша, Италия, Латвия, Нидерланды, Сербия, Чехия, Словакия, Болгария), авторы из Азии (Вьетнам, Иран, Кувейт, Китай, Сингапур, Тайланд, Израиль), авторы из Южной Америки (Эквадор, Мексика).

Преимущества публикации в изданиях Издательского дома "Интернаука"

- ✓ Журналы официально зарегистрированы.
- ✓ Журналам присвоен ISSN (print) и ISSN (online).
- ✓ Журналы индексируются в ведущих наукометрических базах.
- ✓ В журналах представлена международная редакционная колегия.
- ✓ Статьи, принятые к публикации, размещаются на сайте в течение 7 рабочих дней.
- ✓ У авторов есть возможность СРОЧНО опубликовать статьи в течение 48-ми часов.
- ✓ Всем выпускам журналов присваивается цифровой идентификатор DOI.
- ✓ Авторам могут быть внесены в реестр исполнителей научных тем
- ✓ 5% доходов перечисляется на счет **Благотворительного фонда "УкрФонд"**

Оглядаю десятисторінковий текст і бачу по суті справжню сенсацію: Андрій Телегуз, к.і.н., доцент кафедри етнології та краєзнавства Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, пише, що на засіданні політбюро ЦК КП(б)У від 29 грудня 1932 р., мовляв, «ухвалюється рішення забрати з України всі продукти харчування (зерно, овочі, фрукти, соління, сушіння)»!²

Щоб невтаємниченому читачу був зрозумілий контекст, зауважу, що якби такого роду документ про вилучення усіх харчових запасів як зафіксоване на папері рішення верхівки ВКП(б) або КП(б)У хтось віднайшов би, то це було б справді вагоме відкриття. Адже саме цей факт - вилучення у селян в Україні на початку 1933 р. усіх харчів, а не лише зерна, українським історикам було найважче довести своїм науковим опонентам. Допомогли спогади постраждалих, у яких дуже часто про це йшлося. Саме однотипність і повторюваність сюжету із вилученням усіх харчів у таких спогадах та їх широка географія і стала беззаперечним підтвердженням того, що такі настанови надавалися «згори». Наразі спогади про вилучення незернових запасів, їжі й одягу в селян зібрані в упорядкованій Тетяною Боряк збірці спогадів «І чого ви ще живі?» (К.: Кліо, 2016, 720 с.)³.

Інакше кажучи, пряму письмову вказівку керманичів ВКП(б)/КП(б)У на потребу вилучення усіх харчових запасів шукало чимало науковців. Не знайшли. І тут А.Телегуз вказує на такий документ!

Відкриття!

Іду за посиланням – за ним тексти Юрія Шаповала⁴, Станіслава Кульчицького⁵ (які теж такого роду документи шукали та не знайшли) і текст постанови від 14 грудня 1932 з Інтернет-блогу⁶ (не із збірника документів). Згадки про рішення вилучати усе продовольство ніде, зрозуміло, немає.

Можна було б зробити припущення, що Автор фантазує, але текст все-таки подано не у розділі художньої літератури (фантастики), а саме в «історичних науках». А якщо так, то і означення інше.

Це – фальсифікація.

Оглядаю текст А.Телегуза далі. Про наукову новизну годі й говорити. Мало того, навіть назва статті не відповідає її змісту! Чи не у єдиній згадці, де таки йдеться про якийсь «прояв національної політики», Автор вказує відверто недостовірну інформацію (на цей раз без посилання) - пише про сільське населення України «дві третини якого становили етнічні українці»⁷. Отакої... Знову таки для невтаємничених у тему: за переписом 1926 р. (а на нього завжди орієнтуюся дослідники у визначенні національного складу на початку 1930-х) загалом в УСРР українців було близько 80%, а серед сільського заселення – майже 88%⁸ (даю скан із: Національний склад населення України (за національністю господарів). Попередні підсумки Всесоюзного перепису населення. — Харків, 1927.), а 88% і «дві третини» - далеко не одне і те ж.

Така вказівка від Автора схожа вже не на фальсифікацію (посилання на джерело немає), а на елементарне неуцтво.

Національний склад сільського населення України (По 40 округах та АМСРР)			
Національність	Господарств абсол.	Населення абсол.	%% населення
1. Українців	4.406.163	20.668.260	87,69
2. Росіян	280.801	1.295.867	5,49
3. Поляків	81.911	369.553	1,57
4. Німців	74.026	359.226	1,53
5. Євреїв	88.003	352.787	1,50
6. Молдаванів . . .	56.555	250.724	1,06
7. Греків	19.000	95.538	0,41
8. Болгарів	17.540	92.731	0,39
9. Білорусів	9.083	37.208	0,16
10. Чехів	2.965	13.901	0,06
11. Інших	9.428	33.686	0,14
Разом	5.045.475	23.569.481	100,0

Неуцтво від кандидата наук, який навчає інших?

У тексті статті є чимало інших різного роду нісенітниць та нічим не підтверджених тверджень. Посилається Автор і на статтю свого колеги по університету, вже доктора історичних наук Петра Чернеги⁹. А в тій статті, на яку є посилання, останній не лише припустився подібних до А.Телегуза помилок, а ще й в контексті розповіді про геноцид наголосив на схожості сучасної ситуації з Голодомором – мовляв, «сьогодні понад 50% населення [...] знову голодує». Це вже гірше, ніж неуцтво, це блюзнірство по відношенню до поняття «геноцид» та постраждалих від нього людей. Але про цей текст П.Чернеги все-таки в іншому, вже оприлюдненому дописі¹⁰.

Сам А.Телегуз цілком несподівано стверджує, що на результати проведеного 6 січня 1937 року Всесоюзного перепису населення вплинуло те, що кількість населення... «компенсувалась досить високим рівнем народжуваності у 1935-37 роках». Скільки ж це мало народитися за шість днів січня, щоб якось компенсувати втрати від Голодомору (саме про таку компенсацію йде мова)? На жаль, не обійшлося і без тверджень про 10-млн. втрати від Голодомору, але це вже так, дрібниці, яких, як вже зазначалося, у тексті А.Телегуза є чимало. До речі, у статті немає жодного посилання на архів.

Підсумовуючи огляд, що маємо за змістом?

Фальсифікація. Неуцтво. Відсутність логічного зв'язку між частиною абзаців, а то і речень всередині одного абзацу.

Щоправда, є і повторення або непоганий переказ деяких добре відомих тверджень – зрештою, не із самих же лише помилок складаються 10 сторінок авторського тексту, із яких 4,5 сторінки – титул та список літератури.

Цей викладач навчає студентів. Яким наукам він може їх навчити, якщо навіть у предметі власного наукового зацікавлення геть не тямить?

Однак «за формою» все як треба – стаття в індексованому у міжнародних наукометричних базах журналі, має науковий ступінь, виконує плани. Тобто все, як вимагає МОН. Заслугує подяки та аплодисментів.

Куди приведе такий шлях?

І що з цим робити?

1. Об издательстве. Електронний ресурс: <https://www.inter-nauka.com/o-nas/about/>
2. Телегуз А. В. Причини та наслідки голодомору 1932–1933 рр. як прояв національної політики комуністичного режиму СРСР // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". – 2018. – №21. Електронний ресурс. <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/1544200621796.pdf>
3. 1933: "І чого ви ще живі?" / Упоряд. Т. Боряк. НАН України. Інститут історії України. - К.: ТОВ "Видавництво "Кліо", 2016. - 720 с.
4. Шаповал Ю. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. – К., 1993. – 351 с.
5. Кульчицький С. Голодомор - 33: чому і як? / Дзеркало тижня. – №45. – С. 15.
6. Проти кого організовували Голодомор: Постанова ЦК ВКП(б) і СНК Союзу РСР від 14.12.32 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yury108.blogspot.com/2012/11/141232.html>
7. Телегуз А. В. Причини та наслідки голодомору....
8. Національний склад населення України (за національністю господарів). Попередні підсумки Всесоюзного перепису населення. – Харків, 1927. – С.VII.
9. Чернега П. Геноцид української нації в СРСР 1932–1933 років / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації». – К., 2017. – С.127-132.
10. Єфіменко Г. Необізнаність чи маніпуляції? Ще раз про "аргументи" на користь тези про 7-10 мільйонні демографічні втрати українців внаслідок Голодомору // Historians. – 24 вересня 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/2518-gennadij-efimenko-neobiznanist-chi-manipulyatsiji-shche-raz-pro-argumenti-na-korist-tezi-pro-7-10-miljonni-demografichni-vtrati-ukrajintsiv-vnaslidok-golodomoru>